

25.08.2014

Valtiovarainministeriö

STM:N LAUSUNTO PIENPANIMOIDEN VERONALENNUKSIA KOSKEVASTA MUISTIOSTA

Viite: Lausuntopyyntönnä 3.6.2014; VM 066:00/2014

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa pienpanimoiden olutveron alennusta koskevasta muistiosta, jossa esitetään muutosehdotuksia nykyiseen alennusjärjestelmään. Nykyinen panimon tuotantomäärän kasvaessa kasvava alennus ehdotetaan muutettavaksi vuosituotannon mukaisesti muuttuvaan alennukseen. Alennuksen saamisen edellytyksenä on nykyisin enintään 10 miljoonan litran vuosituotanto, joka ehdotetaan nostettavaksi 15 miljoonaan litraan. Kahdessa vaihtoehtoisessa mallissa veroalennus alenisi asteittain erilaisten portaiden mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavan:

1. Yleistä

Muistiossa käsitellään monipuolisesti ja asiantuntevasti pienpanimoiden olutveron alennuksen tavoitteita, nykytilaa, nykytilan ongelmia ja järjestelmän kehittämissuhteita.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan pienpanimoiden verotuki on käytökelpoinen keino tasata oluen tuottamisen ja jakelun kustannuseroja pienten ja suurten yritysten välillä. Käsityövaltaisen pienpanimon ja teollisuusprosesseja käyttävän suurpanimon kustannusrakenteet – ja myös asiakaskunnat – poikkeavat toisistaan.

Oikein kohdennettuna ja mitoitettuna pienpanimoiden verotuki ei ilmeisesti lisää mainittavasti oluen kokonaiskulutusta ja alkoholin aiheuttamia haittoja yhteiskunnassa.

2. Pienpanimoiden veronalennuksen kohdentaminen ja mitoitus

Pienpanimoiden veronalennuksia ei kuitenkaan muistiossa juuri tarkastella pienten panimoiden kilpailukyvyn, kustannusrakenteen tai työllistämisen näkökulmasta.

Kun ehdotusten keskeinen tavoite on jatkaa verotukea sellaiselle panimolle, jonka tuotantomäärä kasvaa nykyisen 10 miljoonan litran rajan yli, tällaisen teollisuustuotannon kustannuksia ei lainkaan verrata todellisten pienpanimoiden toimintakustannuksiin.

Verotukea haluttaisiin ilmeisesti jatkaa sellaiselle teollisuusyritykselle, jonka vuosituotanto on yhteensä noin 26 miljoonaa litraa olutta, muita alkoholijuomia ja virvoitusjuomia ja joka toimii alkoholijuomien lisenssivalmistajana päivittäistavarakaupan suurimmalle ketjulle. Yksinomaan yrityksen tuotannon kasvu esimerkiksi vuodesta 2008 on ollut yli 10 miljoonaa litraa.

Jos pienpanimoiden verotukea ohjautuu myös muille kuin pienpanimoille, järjestelmän positiiviset vaikutukset uhkaavat rapautua. Suuren teollisuusyrityksen, joka nauttii samoja verotukia kuin pieni käsityöläisyrittäjä, kilpailutilanne on kahdessa suhteessa epäoikeudenmukainen. Toisiin suuriin panimoihin verrattuna se saa yhteiskunnalta tukea, jonka avulla se saa etua myös muiden alkoholijuomien ja virvoitusjuomien markkinoilla – esimerkiksi hintakilpailussa kaupan merkkien valmistuksesta. Toisaalta sen kustannusrakenne poikkeaa merkittävästi edukseen samaa verotukea saavien aitojen pienpanimoiden kustannusrakenteesta. Tämä kilpailun vääristymä estää osaltaan pienpanimoiden alalle tuloa ja menestymistä.

Muistion lähtökohtana on, ettei verotuki saisi kasvaa lähivuosina. Eri vaihtoehtoissa esitetään tämän jälkeen verotuen kasvattamista nykyisestä 2 % tai 7 %. Lisäksi muistiossa todetaan aivan oikein, että nykyiselläkin tasolla verotuki kasvaa automaattisesti, jos alalle tulee lisää pienpanimoita ja/tai nykyiset nostavat tuotantomääriään. Lisäksi, jos olutveroa nostetaan, verotuki lisääntyy automaattisesti samalla.

Nykyinen verotuki ei ole välttämättä määrältään oikea. Vuoteen 2008 saakka pienpanimoiden verotuki oli enimmillään hieman yli miljoona euroa, kun se on nyt yli viisi miljoonaa euroa. Voimassa olonsa aikana yli seitsenkertaiseksi kasvaneen panimoiden verotuen määrä ylitti viime vuonna jo esimerkiksi autoveron palautusten verotuen määrän invalideille (autoverolaki 1482/1994 50-51 §).

Muistion mukaan yksi suuri ”pienpanimo” saa verotukea nykyisin vajaat 2,8 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä verotuki on puolet koko pienpanimoiden verotuen määrästä.

3. Ehdotusten tarkastelu

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan pienpanimoiden verotuen muutosehdotusten tärkein päätös koskee tuen oikeita kohteita. Pienpanimoiden verotuen tulisi tasata suurten ja pienten panimoiden kustannusten eroja, ei lisätä niitä.

Aitojen pienpanimoiden kustannusrakenne on raskas ja niille verotuki voidaan kohdentaa ilman kilpailun vääristymiä. Nykyisin verotukea maksetaan myös sellaisissa tilanteissa, joissa tuotannon kustannusrakenne ei sitä edellyttäisi. Erityisen ongelmallista on, että alkoholiverojen korotukset ovat viime vuosina nostaneet verotuen määrää miljoonilla euroilla ilman, että tuotannon kustannusrakenteessa olisi tapahtunut vastaavia muutoksia. Muistiossa tämä taso otetaan kuitenkin annettuna.

Jos verotukea maksetaan teollisuusyritykselle, joka käyttää sitä kilpailemalla sekä aitojen pienpanimoiden kanssa että varsinaisen panimoteollisuuden kanssa, haitalliset vaikutukset ovat myös finanssipoliittisia ja alkoholipoliittisia.

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa, että verotuen saamisen edellytyksenä olevaa tuotannon enimmäismäärää ei laskettaisi pelkästään tuotetun oluen määrästä, vaan kaikkien yrityksen tuottamien alkoholijuomien ja virvoitusjuomien määrästä. Jos verotuen perusteena on vain tuotetun oluen määrä, pienyrityksille tarkoitettu verotuki

voi ohjautua kuinka suurelle teollisuusyritykselle tahansa – kunhan se tarkkailee oluen tuotantomääriään. Jos tätä rajausta ei tehdä, tulee verotuki myönnettäväksi myös esimerkiksi ulkomaalaiselle muiden alkoholijuomien tai virvoitusjuomien valmistajalle, joka päättää aloittaa oluen tuotannon ja tuonnin esimerkiksi juuri Suomeen. Tällä tavoin verotuella alennetut alkoholijuomien hinnat ja käynnistyvä hintakilpailu vaikuttaisivat myös alkoholihaittoihin.

Rakennedirektiivin 4 artiklassa säädettyä rajoitusta, jonka mukaan verotukea ei saa myöntää lisenssivalmistusta harjoittavalle panimolle, ei nykyisin ole kirjattu alkoholijuomaverolakiin. Direktiivi ei rajoita sitä, koskisiko tämä rajoitus jäsenmaan verolainsäädännössä pelkästään oluen lisenssivalmistusta tai esimerkiksi myös muiden alkoholijuomien lisenssivalmistusta. Edellä mainitut kilpailunäkökohdat puoltaisivat myös sitä, että mitä tahansa lisenssivalmistusta harjoittava teollinen panimo suljettaisiin verotuen ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa pienpanimoiden verotuen laskennan muuttamista rakennedirektiivin mukaisesti tuotantomääristä riippuvaksi. Jos edellä mainitut korjaukset tehtäisiin, enimmäistuotantomäärän nostaminen 10 miljoonasta litrasta 15 miljoonaan litraan ei olisi ainakaan alkoholipoliittisesti ongelmallista. Sillä, miten tuen määrä vähenisi portaittain, ei ole vaikutusta alkoholipoliittikkaan.

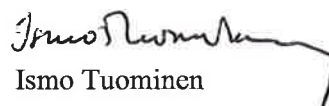
Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että jos edellä mainitut korjaukset tehtäisiin, voitaisiin verotuen määrässä säästää useita miljoonia euroja tai vaihtoehtoisesti nostaa verotuen suuruutta esimerkiksi enintään 2 - 4 miljoonaa litraa tuottaville pienyrityksille ilman, että verotuen kokonaismäärää kasvatettaisiin.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Hallitusneuvos

Ismo Tuominen

TIEDOKSI

Peruspalveluministeri Huovinen
Valtiosihteeri Rajakangas
Erityisavustaja Lindeberg
STM, kirjaamo

